

DOI: 10.33663/1563-3349-2023-34-421-430

УДК 347.951

С. О. КОРОЄД,

доктор юридичних наук, професор*

ORCID: 0000-0001-7899-957X

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ЗАСАДИ УХВАЛЕННЯ СУДОМ РІШЕННЯ У ВИПАДКУ ВИЗНАННЯ ПОЗОВУ ВІДПОВІДАЧЕМ

У статті розглядається проблема особливостей ухвалення і змісту рішення суду в цивільній справі у випадку визнання позову відповідачем. Розкривається природа диспозитивних прав сторін у цивільному процесі та особливості реалізації розпорядчих прав відповідача на визнання позову. Робиться висновок, що існуюче цивільно-процесуальне регулювання порядку здійснення правосуддя в цивільних справах не передбачає диференціації судових процедур ухвалення судом рішення (і особливостей змісту такого рішення) у випадку визнання відповідачем позову. Обґрунтовується, що оскільки визнання відповідачем позову та ухвалення у зв'язку з цим судом рішення про задоволення позову можливе, якщо це не суперечить закону та не порушує права, свободи чи інтереси інших осіб, то суд має зазначити в мотивувальній частині свого рішення як законну підставу задоволення визнаного відповідачем позову, так і встановлені фактичні обставини з посиланням на докази, що виключає скорочення змісту такого рішення.

Ключові слова: цивільне судочинство, цивільна справа, суд, відповідач, визнання позову, задоволення позову, обставини справи, рішення суду, порядок ухвалення рішення, зміст рішення.

Koroied Serhii. Procedural principles of the court's judgment in case of acceptance of the claim by the defendant

The article examines the problem of the specifics of the adoption and content of the court judgment in a civil case in the case of acceptance of the claim by the defendant. The nature of the dispositive rights of the parties in the civil process and the peculiarities of the implementation of the defendant's administrative rights to the acceptance of the claim are disclosed. It is concluded that the existing civil-procedural regulation of the procedure of implementation of justice in civil cases does not provide for the differentiation of judicial procedures for the adoption of a judgment by the court (and the specifics of the content of such a judgment) in the event if the defendant accepting the claim. It is justified that since the recognition of the claim by the defendant and the adoption of a judgment on the satisfaction of the claim by the court, in connection with this, is possible, if it does not contradict the law and does not violate the rights, freedoms or interests of other persons, therefore the court should indicate in the motivational part of its judgment as a legal basis of satisfaction of the claim accepted by the defendant, as well as established factual

* **Koroied Serhii**, Doctor of Juridical Sciences, Full Professor

circumstances with reference to the evidence, which excludes reduction of the content of such a judgment.

Key words: *civil proceedings, civil case, court, defendant, acceptance of the claim, satisfaction of the claim, circumstances of the case, court judgment, procedure for approving the judgment, content of the judgment.*

Вступ. Завдання цивільного судочинства – справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави (ч. 1 ст. 2 ЦПК) реалізується зазвичай у рішенні суду, яке є процесуальним оформленням результату цивільного судочинства та підсумком діяльності суду з розгляду і вирішення конкретної цивільної справи. Як підсумковий акт правосуддя, яким завершується розгляд справи, рішення суду має відповідати вимогам щодо його форми і змісту, бути правильним по суті, законним, обґрунтованим, переконливим тощо, в якому має міститись обов’язкова для обох сторін відповідь щодо їх прав і обов’язків. Саме так зазвичай визначається правова природа судового рішення вченими-процесуалістами¹. З огляду на це процесуальне законодавство закріплює єдиний для всіх видів проваджень цивільного судочинства порядок ухвалення судових рішень, вимоги законності й обґрунтованості судового рішення, перелік питань, які вирішує суд під час ухвалення рішення суду, зміст рішення суду, порядок проголошення судового рішення тощо (статті 259, 263, 264, 265, 268 ЦПК). Поряд з тим, закріплюючи загальне правило про ухвалення рішення суду лише після закінчення судового розгляду (ч. 1 ст. 259 ЦПК), цивільне процесуальне законодавство водночас надає відповідачу право визнати позов (всі або частину позовних вимог) на будь-якій стадії судового процесу (п. 1 ч. 2 ст. 49, ч. 1 ст. 206 ЦПК), зокрема в підготовчому засіданні (ч. 4 ст. 200 ЦПК), у зв’язку з чим суд за наявності для того законних підстав має ухвалити рішення про задоволення позову, припинивши подальший судовий розгляд (ч. 4 ст. 206 ЦПК).

Огляд літератури з теми дослідження. Питання правової природи рішення суду в цивільному процесі пов’язане із цивільною процесуальною формою захисту прав у цілому, різні аспекти якої висвітлювали в своїх роботах провідні вчені-процесуалісти: І. В. Андронов, С. С. Бичкова, В. І. Бобрик, К. В. Гусаров, О. О. Кармаза, В. В. Комаров, М. П. Курило, Д. Д. Луспенник, Ю. Д. Притика, Ю. Ю. Рябченко, Г. П. Тимченко, М. Й. Штефан, С. Я. Фурса, М. М. Ясинок та ін.

Постановка проблеми. Проте, розкриваючи питання ухвалення судом рішень та вимоги до їх форми і змісту, науковці лише констатують існуючу процесуальну можливість ухвалення судом рішення про задоволення позову у випадку його визнання відповідачем, водночас не досліджують порядок ухвалення такого рішення та вимоги щодо його змісту (а в окремих наукових працях, спеціально присвячених порядку ухвалення судових рішень у

цивільному процесі, взагалі питання визнання позову оминається увагою²). Не зазначено про такі особливості й у посібнику із написання судових рішень³. Хоча ще за часів дії попередньої редакції ЦПК, у постановках Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14 «Про судові рішення у цивільній справі» та від 12.06.2009 № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ в суді першої інстанції» було зазначено, що у разі визнання відповідачем позову, яке не суперечить закону, не порушує права, свободи чи інтереси інших осіб, суд у мотивувальній частині рішення посилається лише на визнання позову та прийняття його судом без з'ясування і дослідження інших обставин справи. З наведених роз'яснень і положень ЦПК випливає, що процесуальне законодавство нібито допускає особливий порядок (який звільняє суд від обов'язку з'ясування і дослідження обставин справи) ухвалення судом рішення по суті справи із «скороченою» мотивувальною частиною у випадку визнання позову відповідачем. Проте у відповідній главі 5 «Відмова позивача від позову. Мирова угода», главі 6 «Розгляд справи по суті», главі 9 «Судові рішення» розділу III таких особливостей щодо порядку ухвалення і змісту такого рішення суду не встановлено. Таким чином, оскільки цивільна процесуальна діяльність здійснюється згідно із процесуальною формою, вимоги до якої закріплено в ЦПК, то зазначені особливості підлягають з'ясуванню виходячи із системного аналізу положень ЦПК, теоретичних засад цивільного процесу і судової практики нового Верховного Суду.

Мета і завдання дослідження. А відтак науково-практичний аналіз процесуальних засад ухвалення судом рішення в цивільній справі у випадку визнання позову відповідачем і визначення особливостей порядку ухвалення і змісту такого рішення суду й ставить за мету наша стаття. Досягненню зазначеної мети сприятиме вирішення таких основних завдань: а) розкрити на основі аналізу теоретичних засад цивільного процесу зміст диспозитивних прав сторін; б) охарактеризувати вимоги, які ставляться до судового рішення в процесуальному законодавстві та юридичній літературі; в) встановити повноваження суду в сфері доказування та зміст мотивувальної частини рішення суду у випадку визнання відповідачем позову.

Виклад основного матеріалу. Оскільки предмет нашого дослідження пов'язаний із фактом визнання позову відповідачем, що є його процесуальним правом, тому спочатку з'ясуємо правову природу такого диспозитивного права. В юридичній літературі визнання позову й укладення мирової угоди називають розпорядчими діями сторін. Право сторін розпоряджатися своїми правами щодо предмета судового спору розглядають як матеріальний елемент диспозитивності, до складу якого належать правомочності, зокрема, щодо розпорядження матеріальними правами та процесуальними засобами їх захисту (відмова від позову, визнання позову, укладення мирової угоди). Реалізація диспозитивності у такому аспекті означає наявність специфічних процесуальних прав – прав на односторонні волевиявлення як особливого

різновиду процесуальних правомочностей сторін. Перш за все це процесуальні правомочності на односторонні волевиявлення, тобто такі, що реалізуються ініціативно лише уповноваженою особою, та мають правоутворюючу природу з точки зору правових наслідків. Крім того, такі процесуальні правомочності впливають на права та обов'язки інших суб'єктів процесуальних правовідносин (суду, осіб, що беруть участь у справі, інших учасників цивільного судочинства). І головне – реалізація цих процесуальних правомочностей уповноваженими суб'єктами призводить до динаміки цивільного судочинства, його розвитку в межах окремих проваджень цивільного судочинства та в межах інстанційних циклів вертикально інтегрованих проваджень цивільного судочинства⁴. Визнання позову називають формою відмови відповідача від належних прав на судовий захист – безспірна згода відповідача, висловлена ним у судовому засіданні, про задоволення пред'явлених до нього вимог і спрямована на закінчення спору шляхом ухвалення позитивного для позивача судового рішення⁵. Відповідно до положень цивільного процесуального законодавства визнання позову (повністю або частини позовних вимог) є процесуальним правом відповідача, яке він може реалізувати на будь-якій стадії судового процесу (п. 1 ч. 2 ст. 1 ст. 49 ЦПК). Водночас учасники судового процесу (включаючи відповідача) повинні добросовісно користуватися своїми процесуальними правами (включаючи право на визнання позову), що є вимогою неприпустимості зловживання процесуальними правами (ч. 1 ст. 44 ЦПК). А відтак зазначене право не є безумовним, оскільки визнання відповідачем позову не повинно суперечити закону та порушувати права, свободи чи інтереси інших осіб; в іншому випадку суд постановляє ухвалу про відмову у прийнятті визнання відповідачем позову і продовжує судовий розгляд (ч. 4 ст. 206 ЦПК).

З наведеного випливає, що визнання відповідачем позову є реалізацією диспозитивних засад цивільного судочинства, що впливає на рух цивільної справи, внаслідок чого подальший судовий розгляд (подальше з'ясування обставин справи та перевірка їх доказами) має припинитись для вирішення питання ухвалення судом рішення у зв'язку із визнанням відповідачем позову. Тобто на будь-якій стадії судового процесу у випадку визнання відповідачем позову суд має перейти до виконання приписів ч. 4 ст. 206 ЦПК, – перевірки, чи не суперечить визнання позову закону та чи не порушує це права, свободи чи інтереси інших осіб. При цьому, як звертається увага в юридичній літературі, визнання позову викликає певні юридичні наслідки – звільняє суд від подальшого дослідження обставин у справі, а позивача – від доказової діяльності на обґрунтування позову і є підставою для задоволення судом вимог позивача⁶. У наведених вище роз'ясненнях Пленуму Верховного Суду України (які опубліковано у 2009 р.) також наголошувалось, що у разі визнання відповідачем позову суд у мотивувальній частині рішення посиляється лише на визнання позову без з'ясування і дослідження інших обставин справи (хоча, наприклад, раніше, у попередній постанові Пленуму Верховного

Суду України від 29.12.1976 № 11 «Про судові рішення» зауважувалось, що мотивувальна частина рішення має бути в рішенні і в тому разі, коли відповідач визнає позов).

Проте існуюче цивільно-процесуальне регулювання порядку здійснення правосуддя в цивільних справах не передбачає диференціації судових процедур ухвалення судом рішення (і змісту такого рішення) у випадку визнання відповідачем позову. Так, положення ЦПК містять: єдиний порядок ухвалення судових рішень, – ухвалюються негайно після закінчення судового розгляду, приймаються, складаються і підписуються в нарадчій кімнаті (ст. 259 ЦПК); єдині вимоги законності і обґрунтованості судового рішення, – зокрема обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні (ст. 263 ЦПК. Хоча у ч. 6 цієї статті закріплено, що якщо одна із сторін визнала пред'явлену до неї позовну вимогу під час судового розгляду повністю або частково, рішення щодо цієї сторони ухвалюється судом згідно з таким визнанням, якщо це не суперечить вимогам ст. 206 цього Кодексу, проте зазначену норму, на нашу думку, не можна розглядати як відступ від вимоги обґрунтованості); єдині питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення суду, – зокрема, чи мали місце обставини (факти), якими обґрунтовувалися вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, які правовідносини сторін впливають із встановлених обставин, яка правова норма підлягає застосуванню до цих правовідносин (ст. 264 ЦПК); єдині вимоги до змісту рішення суду, – зокрема у мотивувальній частині рішення зазначаються фактичні обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини, чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права, свободи чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування (ст. 265 ЦПК); єдині правила проголошення рішення суду, – у судовому засіданні, яким завершується розгляд справи (ст. 268 ЦПК).

Незважаючи на це, окремі вчені-процесуалісти все ж таки розрізняють рішення у справах позовного провадження, виділяючи: заочні рішення, тобто ті, що ухвалюються за відсутності відповідача в судовому засіданні; рішення, що ухвалюються судом у змагальному процесі за участю обох сторін; та рішення, що ухвалюються судом на підставі визнання позову відповідачем, зазначаючи, що кожен з цих різновидів судових рішень відрізняється за змістом, порядком ухвалення та оскарження. Критерієм класифікації в даному випадку є ступінь реалізації принципу змагальності сторін при розгляді справи та ухваленні рішення. Третій вид рішень суду – це безспірні рішення. У цих рішеннях більшою мірою проявляється не стільки змагальність, як диспозитивність судового розгляду. Змагальність породжується спором, а дані рішення ухвалюються судами на підставі визнання позову відповідачем

за умови, що таке визнання не суперечить закону, не порушує права, свободи чи інтереси інших осіб (тобто за фактичної відсутності спору між сторонами). Однак при характеристиці змісту мотивувальної частини таких рішень зроблено посилання на вищенаведені роз'яснення Пленуму Верховного Суду України⁷. При цьому зазначається, що у випадку визнання відповідачем позову, з одного боку, визнається відсутність необхідності обґрунтування рішень з питань, які ніким не оспоруються, а з другого – зазначається, що в такому випадку у суду не буде можливості встановити об'єктивну істину, оскільки рішення буде ухвалюватись не в процесі доказування, а завдяки реалізації сторонами своїх диспозитивних прав, а тому «істина», встановлена такими рішеннями, матиме очевидно конвенційний (консенсуальний) характер та не обов'язково відображатиме дійсну ситуацію, яка мала місце в об'єктивній реальності⁸. З цього висновку випливає, що суд все ж таки має встановити обставини справи, що буде відображатись у мотивувальній частині рішення.

Отже, з наведених положень ЦПК впливає, що рішення про задоволення позову у випадку його визнання відповідачем, може бути ухвалене судом лише «за наявності для того законних підстав» (ч. 4 ст. 206 ЦПК), на чому також звертається увага в юридичній літературі⁹. А для цього необхідним є виконання судом вимоги законності судового рішення (ст. 263 ЦПК) та зазначення такої «законної підстави» у мотивувальній частині рішення суду (п.п. 4, 5 ч. 4 ст. 265 ЦПК). Крім цього, рішення про задоволення позову у випадку його визнання відповідачем може бути ухвалене, лише якщо «визнання відповідачем позову не суперечить закону та не порушує права, свободи чи інтереси інших осіб» (ч. 4 ст. 206 ЦПК). Для встановлення зазначених обставин необхідним є з'ясування доводів і міркувань усіх учасників справи та дослідження поданих доказів з метою визначення, з огляду на характер спірних правовідносин і зміст позовних вимог, можливого існування в цій справі інших заінтересованих осіб, чий права та інтереси можуть бути порушені ухваленням судом рішення про задоволення позову. А відтак, суд має здійснити оцінку доказів згідно із правилами, визначеними ст. 89 ЦПК, та зазначити у мотивувальній частині рішення встановлені фактичні обставини з посиланням на докази і мотивовану оцінку кожного аргументу (п.п. 1, 3 ч. 4 ст. 265 ЦПК). До речі, такі саме обставини суд має встановити (що без з'ясування обставин справи та перевірки їх доказами зробити неможливо) й у випадку визнання позову відповідачем у справі, в якій особу представляє її законний представник, для встановлення відповідності дій представника інтересам особи, яку він представляє (ч. 6 ст. 49 ЦПК).

Тобто з'ясування обставин справи суд має проводити незалежно від стадії процесу, на якій було заявлено відповідачем про визнання ним позову, навіть у підготовчому засіданні (ч. 4 ст. 200 ЦПК). І хоча вчені-процесуалісти зазначають, що визнання відповідачем позову охоплює визнання ним кожного елементу позову (включаючи правовідносини, похідні від юридичних фактів, тобто підставу позову)¹⁰, проте це не змінює встановлених у ЦПК правил

доказування і оцінки доказів; при цьому, як роз'яснив Верховний Суд, принцип змагальності сторін не передбачає обов'язку суду вважати доведеною та встановленою обставину, про яку сторона стверджує. Така обставина підлягає доказуванню таким чином, аби задовольнити, як правило, стандарт переваги більш вагомих доказів, тобто коли висновок про існування стверджуваної обставини з урахуванням поданих доказів видається більш вірогідним, ніж протилежний¹¹. З цього робимо висновок, що навіть при визнанні відповідачем позову (що охоплює також визнання ним обставин справи, викладених позивачем у позовній заяві), дія принципу змагальності в позовному провадженні повністю не припиняється та не звільняє суд від виконання покладених на нього обов'язків у сфері доказування як матеріально-правових, так і процесуальних фактів.

Правильність такого системного підходу до тлумачення положень ЦПК також впливає зі змісту окремих рішень нового Верховного Суду, ухвалених у справах про визнання права власності за набувальною давністю та про визнання недійсним договору і скасування його державної реєстрації, в яких було сформульовано висновок про те, що «суди не вправі покласти в основу свого рішення лише факт визнання позову відповідачем, не дослідивши при цьому обставини справи. Тобто повинно мати місце не лише визнання позову, а й законні підстави для задоволення позову» (в зазначених справах законні підстави для задоволення позову були відсутні)¹².

Висновки. Таким чином, проведений нами науково-практичний аналіз процесуальних засад ухвалення судом рішення в цивільній справі у випадку визнання позову відповідачем дає підстави дійти таких висновків. Процесуальне право відповідача на визнання ним позову не є безумовним, оскільки такі розпорядчі дії сторони не повинні суперечити закону та порушувати права, свободи чи інтереси інших осіб; в іншому випадку суд постановляє ухвалу про відмову у прийнятті визнання позову і продовжує судовий розгляд (зокрема, з метою залучення таких заінтересованих осіб до участі у справі або з метою з'ясування нових обставин, що мають значення для справи, або дослідження нових доказів). При цьому встановлено, що існує цивільно-процесуальне регулювання порядку здійснення правосуддя в цивільних справах не передбачає диференціації судових процедур ухвалення судом рішення (і змісту такого рішення) у випадку визнання відповідачем позову. Оскільки визнання відповідачем позову та ухвалення у зв'язку з цим судом рішення про задоволення позову можливе, якщо це не суперечить закону та не порушує права, свободи чи інтереси інших осіб, тому суд має зазначити в мотивувальній частині свого рішення як «законну підставу» задоволення визнаного відповідачем позову, так і встановлені фактичні обставини з посиланням на докази. Таким чином, у випадку визнання відповідачем позову ухвалення у зв'язку з цим судом рішення не зумовлює «скорочень» передбачених ЦПК процедур позовного провадження (загального чи спрощеного) чи складання судом «скороченого» тексту рішення.

Подальші дослідження в цьому напрямі допоможуть поглибити теоретичні знання в галузі цивільного процесу щодо характеристики, особливостей ухвалення і змісту судових рішень у цивільному судочинстві та допоможуть виробити на практиці єдині підходи щодо порядку прийняття судами рішень у випадку визнання позову відповідачем.

1. Гурвич М. А. Решение советского суда в исковом производстве. Москва, 1955. С. 3–5; Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 625–640. 2. Прохоров П. А. Порядок ухвалення судових рішень у цивільному процесі України: дис. ... докт. філос. у галузі права: 081. Одеса, 2021. 234 с. 3. Куйбіда Р., Сироїд О. Посібник із написання судових рішень. Київ: «Дрім Арт», 2013. 224 с. 4. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 649, 181–186. 5. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс; Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. С. 229. 6. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс; Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. С. 230. 7. Андронов І. В. Судові рішення в цивільному процесі України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2018. С. 193, 196. 8. Андронов І. В. Судові рішення в цивільному процесі України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2018. С. 144, 100. 9. Фурса С. Я., Щербак С. В., Євтушенко О. І. Цивільний процес України: Проблеми і перспективи: Науково-практичний посібник. Київ: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. С. 47. 10. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс; Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. С. 190, 229. 11. Постанова Верховного Суду від 02 жовтня 2018 року у справі № 910/18036/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77112562> (дата звернення: 09.01.2023). 12. Постанова Верховного Суду від 15 червня 2020 року у цивільній справі № 588/1311/17, провадження № 61-39156св18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89824757> (дата звернення: 09.01.2023); постанова Верховного Суду від 25 травня 2022 року у цивільній справі № 675/2136/19, провадження № 61-2251св22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104539372> (дата звернення: 09.01.2023).

References

1. Hurvych M. A. Reshenye sovet'skogo suda v yskovom proyzvodstve. Moskva, 1955. S. 3–5; Kurs tsyvilnoho protsesu: pidruchnyk / V. V. Komarov, V. A. Bihun, V. V. Barankova ta in.; za red. V. V. Komarova. Harkiv: Pravo, 2011. S. 625–640 [ukr.]. 2. Prokhorov P. A. Poriadok ukhvalennia sudovykh rishen u tsyvilnomu protsesi Ukrainy: dys. ... dokt. filos. v haluzi prava: 081. Odesa, 2021. 234 s. [ukr.]. 3. Kuibida R., Syroid O. Posibnyk iz napysannia sudovykh rishen. Kyiv: «Drim Art», 2013. 224 s. [ukr.]. 4. Kurs tsyvilnoho protsesu: pidruchnyk / V. V. Komarov, V. A. Bihun, V. V. Barankova ta in.; za red. V. V. Komarova. Harkiv: Pravo, 2011. S. 649, 181–186 [ukr.]. 5. Shtefan M. Y. Tsyvilne protsesualne pravo Ukrainy: Akademichni kurs; Pidrukh. dlia stud. yuryd. spets. vyshch. navch. zakl. Kyiv: Kontsern «Vydavnychi Dim «In Yure», 2005. S. 229 [ukr.]. 6. Shtefan M. Y. Tsyvilne protsesualne pravo Ukrainy: Akademichni kurs; Pidrukh. dlia stud. yuryd. spets. vyshch. navch. zakl. Kyiv: Kontsern «Vydavnychi Dim «In Yure», 2005. S. 230 [ukr.]. 7. Andronov I. V. Sudovi rishennia v tsyvilnomu protsesi Ukrainy: dys. ...

dokt. yuryd. nauk: 12.00.03. Odesa, 2018. S. 193, 196 [ukr.]. **8.** Andronov I. V. Sudovi rishennia v tsyvilnomu protsesi Ukrainy: dys. ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.03. Odesa, 2018. S. 144, 100 [ukr.]. **9.** Fursa S. Ya., Shcherbak S. V., Yevtushenko O. I. Tsyvilnyi protses Ukrainy: Problemy i perspektivy: Naukovo-praktychnyi posibnyk. Kyiv: Vydavets Fursa S. Ya.: KNT, 2006. S. 47 [ukr.]. **10.** Shtefan M. Y. Tsyvilne protsesualne pravo Ukrainy: Akademichnyi kurs; Pidruch. dlia stud. yuryd. spets. vyshch. navch. zakl. Kyiv: Kontsern «Vydavnychiy Dim «In Yure», 2005. S. 190, 229 [ukr.]. **11.** Postanova Verkhovnoho Sudu vid 02 zhovtnia 2018 roku u spravi № 910/18036/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77112562> (data zvernennia: 09.01.2023) [ukr.]. **12.** Postanova Verkhovnoho Sudu vid 15 chervnia 2020 roku u tsyvilnii spravi № 588/1311/17, provadzhennia № 61-39156sv18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89824757> (data zvernennia: 09.01.2023) [ukr.]; postanova Verkhovnoho Sudu vid 25 travnia 2022 roku u tsyvilnii spravi № 675/2136/19, provadzhennia № 61-2251sv22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104539372> (data zvernennia: 09.01.2023) [ukr.].

Koroied Serhii. Procedural principles of the court's judgment in case of acceptance of the claim by the defendant

Introduction: *The problem of the specifics of the adoption and content of the court judgment in a civil case in the case of acceptance of the claim by the defendant is considered. This problem is due to the lack of uniform approaches in the legal literature regarding the order of judgment adoption by the courts in the case of acceptance of the claim by the defendant. In particular, it is emphasized that the acceptance of the claim exempts the court from further investigation of the circumstances in the case, and the plaintiff – from evidentiary work to substantiate the claim and is the basis for the court to satisfy the plaintiff's demands. The plenum of the Supreme Court of Ukraine also clarified that the court in the motivational part of the judgment refers only to the recognition of the claim without clarifying and investigating other circumstances of the case. At the same time, procedural legislation establishes a uniform procedure for adopting court judgments and uniform requirements for their content.*

The aim of the article: *The purpose of the article is a scientific and practical analysis of the procedural principles of the adoption of a judgment by the court in a civil case in the case of acceptance of the claim by the defendant and establishment of the powers of the court in the field of evidence, the peculiarities of the adoption procedure and the content of such a court judgment.*

Results: *The results of the study are based on a systematic analysis of the provisions of the Civil Procedural Code of Ukraine, the theoretical foundations of the civil process and the judicial practice of the new Supreme Court. It was established that the acceptance of the claim by the defendant is the implementation of the dispositive principles of civil proceedings, which affects the progress of the civil case, as a result of which the further court proceedings (further clarification of the circumstances of the case and verification of them with evidence) must be stopped in order to resolve the issue of the court's judgment in connection with acceptance of the claim by the defendant. However, the right of the defendant to recognize the claim is not unconditional, since such administrative actions of the party must not contradict to the law and violate the rights, freedoms or interests of other persons; otherwise, the court issues a ruling on refusal to recognize the claim and continues the trial (in particular, for the purpose of attracting such interested persons to participate in the*

case or for the purpose of clarifying new circumstances relevant to the case or researching new evidence). Attention is drawn to the fact that the existing civil-procedural regulation of the procedure for administering justice in civil cases does not provide for the differentiation of judicial procedures for the adoption of a judgment by the court (and the content of such a judgment) in the event if the defendant recognizes the claim. The content of the provisions of the procedural legislation does not allow us to talk about the existence of any separate procedure for the adoption of a summary judgment by the court on the satisfaction of the claim in connection with its acceptance by the defendant. It is substantiated that even when the defendant accepts the claim (which also includes his acceptance of the circumstances of the case set forth by the plaintiff in the statement of claim), the effect of the adversarial principle in the legal proceedings does not completely cease and does not release the court from fulfilling its duties in the field of proof. This is consistent with the position of the new Supreme Court that the courts are not entitled to base their judgment only on the fact that the defendant has acknowledged the claim, without investigating the circumstances of the case. That is, there must be not only recognition of the claim, but also legal grounds for satisfying the claim.

Conclusions: Thus, since the recognition of the claim by the defendant and the adoption in connection with this by the court of a judgment on the satisfaction of the claim is possible, if it does not contradict the law and does not violate the rights of other persons, therefore the court must indicate in the motivational part of its judgment as a legal basis the satisfaction of the claim recognized by the defendant, as well as established factual circumstances with reference to evidence. The adoption of a judgment by the court in connection with the recognition of the claim by the defendant does not presuppose “reduction” of the enshrined procedures of the claim proceedings or the drafting by the court of an “reduced” text of the judgment.

Key words: civil proceedings, civil case, court, defendant, acceptance of the claim, satisfaction of the claim, circumstances of the case, court judgment, procedure for approving the judgment, content of the judgment.